

Gøther Sæge, og hvis jeg ikke tager meget feil, har jeg selv fiddet paa Lihøvrerpladsen og hørt, hvorledes man negtede dette Forslags Overgang til 2den Behandling (En Stemme: Det gik til Udvalg). Nei, det blev ikke sendt til Udvalg, jeg har overværet en Afstemning, hvor man forfattede et Forslag om Nævninger. Tager jeg nu Skolevæsenet, vil jeg blot nævne, hvad der tidligere er bragt i Erindring om den Maade, hvorpaa man i sidste Samling gik frem med Hensyn til det Reformforslag, der var forelagt, idet man ikke engang vilde behandle det. Høve vi udrettet lidt paa det høiere Skolevæsens Omraade, høent var det da, der stemte imod denne Reform, hvem var det i alt Fald, der gjorde, hvad de kunde, for at forhindre, at denne Lov, som dog har ført os et Skridt videre med Hensyn til den høiere Undervisning, skulde gaa igjennem? Se vi dernæst hen til det, som man her saa ofte taler om, Universitetets Forhold, hvorledes stiller det sig da dermed? Ja, man har været villig til at stryge Pengene for de store Anstalter ind i Statskassen.

Jeg kan ikke Andet end atter vise tilbage til disse Ting, og da blandt Andet minde om en ganske interessant Forhandling i Finantsudvalget, som jeg søgte videre her i Salen. Jeg havde den Gang, jeg husker det meget bestemt, personlig tilbudt det ærede Medlem for Røbling (Berg), som jo ifær har taget fat paa disse Spørgsmaal, at jeg med ham vilde arbejde paa Dannelsen af et stort almindeligt Undervisningsfond, hvorved vi ganske vist skulde kunne opnaa, thi jeg indrømmer Uvskeligheden deraf, en mere ligelig, henfigtsmæssig og med de forandrede Forhold bedre stemmende Anvendelse af de overordentlig rige Midler, som her ere tilfede. Jeg havde havt private Forhandlinger med nogle Landsthingsmænd om Sagen, og, hvis jeg ikke tager feil, ogsaa med den paagjældende Minister, saaledes at jeg virkelig troede, at der her kunde være bleven udrettet Noget. Men der var ikke Spørgsmaal om, at jeg ad denne Vej, hvor der kunde være tale om at opnaa et virkelig praktisk Resultat, kunde faae det ærede Medlem til at følge med. Derimod tog man tilbørlig disse store Summer, hvorom der var Spørgsmaal paa Finantsloven, ind i Statskassen, og desfor jeg ikke tager feil, var det netop det Aar, hvor Finantsloven af denne Grund vandrede den ene Gang efter den anden fra det ene Thing til det andet; der blev, om jeg saa maa sige, som saa ofte, spillet Bolde med Finantsloven mellem Folkethinget og Landstinget — det er virkelig en meget tarvelig Fornøielse —, og der kom, hvad dette Spørgsmaal angaar, selvfølgelig aldeles intet Resultat ud af det. Ja, saa er der Skattevæsenet. Ærede Medlemmer ere gjentagne Gange komne tilbage hertil, og de vide jo meget godt, at jeg ligesom de ønske betydeligere og langt større Reformier end de, Regjeringen er villig til at frem-

komme med; men jeg tilstaa, at er der Noget, som er forbausende i en konstitutionel Stat, da skulde det dog være det, at Folkerepresentationen ikke vil tage imod store Tilbud om Nedsættelse i Skatterne, som den selv har udtalt sig for og stemt for, blot fordi den ikke kan faae ganske andre Skattnedsættelser. Jeg tror, at det er noget Uhørt, at netop et saadant Budget som det, der her er forelagt os, og som møder med en Skattnedsættelse af henved $\frac{3}{4}$ Million, og det paa Steder, hvor det store Flertal her i Thinget har stemt for, at der skete Nedsættelser, at det slet ikke bliver behandlet. Jeg skal ikke her tilbagefalde i Erindringen Forhandlingen om den direkte Skat. Man har ikke villet have Formuesskatten, man har forskafet forskjellige Indkomstskattelove, og det uagtet vi Andre har været villig til under hülfsensomhelst Form at tage en Indkomstskat, naar der blot kunde være Tale om en fast Stat, den nødvendige Betingelse, navnlig for at Landstinget kunde gaa ind paa Sagen og for at der saaledes kunde komme et virkelig Udbytte deraf. Jeg ser næsten ikke noget Tilfælde, hvor der har været Spørgsmaal om et større praktisk Udbytte eller det mindste Gaab om et saadant ved en Samarbejden med Landstinget, hvor man har været villig til at gaa med. Naar man ikke ligefrem har villet, at Landstinget Aar efter Aar skulde forfatte, hvad man her havde vedtaget, ja, saa har man benyttet disse Dagsordener, som ganske vist, da der er blevet talt om Tilbagevisninger, maa siges at være en Tilbagevisning i den skarpeste, mest afvisende Form, der vel gives. — Men Grunden, hvorfor jeg for mit Vedkommende har saa vanskeligt ved at slutte mig til de Herrer, ja hvorfor jeg umuligt kan gjøre det, maa jeg dog maaflø endnu tydeligere kunne vise her, naar jeg fremhæver den væsentligste Forskjel, der ganske vist er imellem dem og mig. Jeg kan ikke erkjende de Herrer betragtede som Parti; — jeg erkjender, at der er Enkelte af dem, som virkelig i det Hele ere frisindede —, men jeg kan ikke erkjende, at de Herrer tjene Friheden som Parti. Der er sagt — forøvrigt med en vis Sympathi her i denne Sal — tager jeg ikke feil, af to Medlemmer, at Friheden var mere en Tilstand end et politisk Magtspørgsmaal. Jeg maa tilstaa, at jeg ikke ganske bestemt veed, hvad der menes dermed. Men hvis man mener dermed, at fremfor den politiske Frihed gjælder den individuelle borgerlige Frihed, og jeg vil sige fremfor Alt, hvad man bedst betegner ved individuel Frihed, saa giver jeg dem Ret deri. Thi ogsaa jeg sætter den individuelle Frihed endnu høiere end den politiske. Men jeg ser idelig og idelig de Herrer, hvor det gjælder Friheden, staa i Modsetning til os Andre; ja netop paa de eneste Punkter, hvor virkelig Grundsetningerne adskiller dem og mig — jeg har jo ofte endog saa hørt dette som en bestemt Bebrejdelse af de Herrer — er det mig, der re-